

Internasjonal energikonferanse i Oslo: Nytt energi- og klimainitiativ fra regjeringen

10.-11. oktober arrangeres konferansen *Energy for all*, der regjeringen vil lansere et nytt energi- og klimainitiativ for å støtte utbygging av fornybar energi og energieffektivisering i utviklingsland. Dette dokumentet gir et overblikk over det nye initiativet.

Tilgang til ren energi er viktig både for å løfte mennesker ut av fattigdom og for å begrense utviklingslandenes klimagassutslipp. Naturvernforbundet mener derfor regjeringens initiativ er svært positivt. Men det er avgjørende at initiativet gir resultater både for miljøet og fattige mennesker. Naturvernforbundet har takket ja til å bli partner i det nye initiativet.

Hvorfor er moderne energitilgang viktig?

Utviklingslandene har store energiutfordringer. I mange afrikanske land mangler 70-90 prosent av befolkningen tilgang på strøm. Belysning skjer med parafin, batterier eller fakler. I tillegg skjer matlaging på tradisjonelt vis på åpent bål eller med trekull. Dette er også situasjonen for en stor andel av dem med tilgang til strøm. Det gir meget dårlig energiutnyttelse, helseskader for brukerne og høye kostnader i form av tid eller penger brukt på brensel. Overgang til moderne effektive energiløsninger som rentbrennende ovner, strøm til lys og elektronikk klarer ikke å holde tritt med befolkningsveksten, så antallet uten moderne energiløsninger er økende.

Dette er et problem både for mennesker og miljø. Lite effektiv bruk av biomasse skaper unødvendig stort press på ressursgrunnlaget og det biologiske mangfoldet i mange regioner. Utbygging av ny kraftproduksjon baseres gjerne på fossile energikilder som øker klimagassutslippene, samtidig som verdens samlede utslipp av klimagasser må reduseres med opp mot 85 prosent innen 2050 hvis vi skal unngå alvorlige klimaendringer.

Hva er regjeringens nye initiativ?

Det nye klima- og energiinitiativet skal bidra til økt energitilgang og reduserte klimagassutslipp gjennom en satsing på fornybar energi og energieffektivisering i utviklingsland. Tanken er å bidra til å utvikle et såkalt resultatbasert finansieringssystem, der både bistandsmidler og private investeringer kan brukes til å belønne utviklingsland som oppnår resultater når det gjelder økt energitilgang og redusert klimapåvirkning for hele sin energisektor.

Initiativet er sterkt inspirert av arbeidet for å redusere avskoging i utviklingsland, som internasjonalt går under betegnelsen "REDD+", og som Norge gjennom regjeringens klima- og skoginitiativ har bidratt sterkt til å utvikle. Herfra har man hentet ideen om resultatbasert finansiering (dvs. at utviklingslandene betales etter hvert som de oppnår målbare resultater i forhold til bestemte indikatorer) og om sektortilnærming (at man ser hele landets skogsektor under ett, framfor avgrensede enkeltprosjekter).

Det nye energi- og klimainitiativet skal arbeide for å etablere et resultatbasert finansieringssystem for energisektoren i utviklingsland på to måter: For det første

etableres det et internasjonalt partnerskap av land som ønsker å samarbeide om ideen. For det andre vil Norge bruke bistandsmidler og energirelaterte bistandsprosjekter til å teste og skaffe erfaringer med tilnærmingen i utvalgte utviklingsland.

Hva mener Naturvernforbundet?

Naturvernforbundet ser regjeringens initiativ som positivt, og tror det kan bli et viktig bidrag til å møte behovet for økt energitilgang på en miljøvennlig måte. Men det er svært viktig at initiativet utformes på en måte som gir best mulige resultater. I mange land er myndighetenes oppmerksomhet i hovedsak rettet mot den moderne energisektoren og ny produksjon av strøm. Dette er tiltak som berører en begrenset del av befolkningen. For å nå de gruppene som har størst behov for tilgang på moderne energitjenester må initiativet ha et klart fokus på bedre utnyttelse av biomasse, som dominerer energibruken i dag, småskala produksjon av fornybar energi, og desentralisert kraftproduksjon. Regjeringens energibistand til nå har i hovedsak omhandlet vannkraft- og nettutbygging. For at dette initiativet skal lykkes ser Naturvernforbundet spesielt to nye utfordringer:

- For å nå de fattige, som i hovedsak lever utenfor den formelle økonomien, er det nødvendig å utvikle nye tiltak utover tradisjonell energibistand til kraftproduksjon og nettutbygging. For å få til dette er det helt nødvendig med mobilisering og påvirkning nedenfra, fra sivilt samfunnsorganisasjoner og fra deres allierte i lokalsamfunn, som er direkte påvirket av dårligere eller mangelfulle energiløsninger. Derfor må regjeringen sørge for bred deltakelse fra det sivile samfunn, både i det internasjonale partnerskapet som skal dannes og i samarbeidet med enkeltland.
- Det må legges mer vekt på god energiutnyttelse også i den moderne delen av samfunnet. Dette kan halvere behovet for ny produksjon og spare landene for betydelige investeringer. Også i sør er effektiviseringen det raskeste og billigste tiltaket for å redusere utslipp eller gjøre begrensede ressurser tilgjengelig for flere.

Mer informasjon

Naturvernforbundet har lang erfaring med å arbeide for miljøvennlig og effektiv energibruk i afrikanske land, og følger det internasjonale klimaarbeidet og arbeidet for finansiering av klimatiltak i utviklingsland tett. Ta gjerne kontakt med våre medarbeidere for mer informasjon.

Jan Thomas Odegard, generalsekretær, deltar på konferansen *Energy for all*.
Telefon 414 94 044

Lars Haltbrekken, leder i Naturvernforbundet
Telefon 916 12 191

Yngvild Lorentzen, leder for internasjonal avdeling, følger arbeidet med regjeringens nye energi- og klimainitiativ. Telefon 920 19 454

Bård Lahn, rådgiver internasjonal klimapolitikk, følger arbeidet for bevaring av regnskogen og finansiering av klimatiltak i utviklingsland. Telefon 414 45 967